

LANGUAGE TEACHING AND LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI
19-20 EKİM 2018 ANKARA

KIRGIZCA MASASI RAPORU

Kurucu Anlaşması 1998 yılında Kazakistan'ın Almatı kentinde sekiz ülke tarafından imzalanan Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Eğitim Enstitüsü (EİTEE), üye devletler arasında eğitim işbirliğini teşvik etmek ve akademik ve eğitim faaliyetlerini güçlendirmek için çalışan, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı'nın özerk, uzmanlaşmış bir kurumudur. EİTEE, üye devletlerin eğitim yoluyla kalkınma hedeflerine ulaşmalarını desteklemek amacıyla düzenli olarak eğitimin her seviyesiyle ilgili toplantılar, sempozyumlar, eğitimler ve seminerler düzenlemekte, politika önerileri geliştirmekte ve akademik araştırmalar yayınlamaktadır.

Editör

M. Akif Kireççi

Yardımcı Editörler

Esra Alkan

Gonca Biltekin

Redaksiyon

Ayşenur Hacıoğlu

Reşide Gürses

Tasarım

MG İletişim Stratejileri Ajansı

Yönetim Yeri

Mustafa Kemal Mahallesi, Tepe Prime C Blok No: 88

Çankaya, Ankara 06510

Telefon +90 (312) 666 16 09

E-mail registry@eieco.org

Genel Ağ Sayfası <http://eieco.org/>

Baskı: Özel Ofset Basın Yayın Matbaa Reklam

Baskı Yeri ve Tarihi Ankara, 2020

ISBN 978-605-70155-2-5

Katılımcılar

Prof. Dr. Gülzura Cumakunova - *Ankara Üniversitesi*

Prof. Dr. Hülya Kasapoğlu Çengel - *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi*

Öğretim Görevlisi Dr. Aksamai Omuralieva - *Uşak Üniversitesi*

Öğretim Üyesi Dr. İbrahim Atabey - *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi*

Doç. Dr. Gül Banu Duman - *Bülent Ecevit Üniversitesi*

Lira Mairambek Kyzy - *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi*

Almazbek Asanbay - *TRT Kırgızistan Masası Sorumlusu*

Doktora Öğrencisi Nadira Turdubai - *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi*

SUNUŞ

Bugün dünyada, 6 milyar insan tarafından konuşulan 6000 ila 7000 civarında dil vardır. Dünya nüfusunun yarısı da bugün ya çift dilli ya da çok dillidir. Dilsel beceriler, küreselleşmenin de etkisiyle giderek birbirine bağlanan dünyamızda bireyler için önemli ekonomik kazanımlar getirmektedir. Siyasi ve diplomatik alanda üye ülkelerin karşılaştığı zorluklar da ancak birbirinin dilini iyi bilen, bu dille beraber diğer kültürleri ve o milletlerin zihinsel süreçlerini özümsemiş, iyi yetişmiş bireylerin yardımıyla aşılabılır.

Ludwig Wittgenstein'ın dediği gibi “dilimizin sınırları, dünyamızın sınırları” ise dil öğrenimi ve öğretiminin başka kültürlerle açık olmak, esnek düşünebilmek, olay ve olgulara farklı perspektiflerden bakabilmek, yaşama içgüdüleri kadar paylaşma içgüdülerini de besleyebilmek gibi erdemlerin temelinde yattığını söyleyebiliriz. EİT bölgesinde konuşulan ve içerisinde köklü edebiyat, tarih, kültür sanat ve medeniyet öğeleri barındıran diller -her ne kadar farklı özelliklere sahip olsalar da- aile bireyleri gibi bağlı ve birbirlerini birçok yolla etkileyebilme gücüne sahiptir.

EİT bölgesinde konuşulan dillerden biri olan Kırgızca, Orta Asya'da, başta Kırgız Cumhuriyeti olmak üzere Çin, Tacikistan, Özbekistan ve Afganistan'da 4,5 milyondan fazla kişi tarafından birinci veya ikinci dil olarak konuşulmaktadır. Bu ülkelerin yanı sıra Rusya, Türkiye ve ABD'de de Kırgızca konuşan önemli bir nüfus bulunmaktadır. Türk dillerinden biri olan Kırgızca, Türkiye Türkçesi, Özbek Türkçesi, Uygur Türkçesi ve Türkmen Türkçesi gibi dillere yapısal benzerlikler göstermekle beraber en yakın olduğu dil, bir başka EİT dili olan Kazakçadır. Kırgızca öğrenmek hem Kırgız kültürünü keşfetmek hem de akraba dilleri de öğrenmek için önemli bir araç vazifesi görebilir.

Bu anlayıştan yola çıkarak ortak bir gönül diline her zamankinden daha çok ihtiyacımız olduğu günümüz dünyasında, EİTEE'nin EİT üyesi ülke vatandaşlarının birbirlerinin dillerini daha etkin ve yaygın bir biçimde öğrenmesi veya öğretmesi hedefiyle düzenlenmiş olan bu uluslararası Çalıştay'ın sonuçlarını birer rapor dizisi olarak yayımlamaya karar verdik. Kırgızca masasında tartışılan sorunlar ve önerilen yeni model ve teknikleri; karar alıcıların, politika yapıcıların ve uygulayıcılarının, kurum yöneticilerinin, eğitimcilerin ve öğrencilerin değerlendirmelerine sunmaktan gurur duyuyoruz. Çalıştay'a ve bu rapora sunmuş oldukları katkılar ve öneriler için değerli katılımcılarımıza teşekkürlerimi sunarım.

Prof. M. Akif Kireççi
Başkan
EİTEE

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

ÖNSÖZ

Diller sadece yapılarına ve kökenlerine göre sınıflandırılmaz. Statülerine göre de dil çeşitleri vardır: Konuşma dili, edebî yazı dili, resmî dil, devlet dili, eğitim dili, bilim dili vb. Bugün Dünya’da 6000 kadar dil konuşulmaktadır. Bunları hepsi konuşma dili olsa da aralarından sadece bazıları edebî yazı dili olabilmiştir. Her yazı dili de resmî dil statüsü kazanmış değildir. Örneğin 6000 dil konuşuluyor olsa da Birleşmiş Milletlere üye olan ülke sayısı sadece 193’tür. Yani konuşulan dillerden pek azı resmî dil, devlet dili statüsündedir. Hatta resmî dil, devlet dili statüsünde olan dillerin sayısı 193 de değildir. Birleşmiş Milletlere üye olan ülkelerin pek çoğu kendi halklarının ana dilini değil İngilizce, Fransızca, İspanyolca gibi dilleri resmî dil olarak kabul etmiştir. Dünya’da edebî yazı dili ve resmî dil statüsü kazanmış dillerden bazıları ise kendi ülkelerinde hâlâ eğitim dili olamamıştır.

Türk dilinin çeşitli dallarını günümüzde 250 milyona yakın kişi konuşmaktadır. 7. yüzyıldan 20. yüzyılın başlarına kadar Orta Asya’da Çağatay Türkçesi, batıda Osmanlı Türkçesi bütün Türklerin yazı dili olarak kullanılıyorken günümüzde Türkiye, Azerbaycan, Türkmen, Gagavuz, Özbek, Uygur, Kazak, Karakalpak, Nogay, Kırgız, Karaçay, Balkar, Kumuk, Karay, Tatar, Başkurt, Yakut, Tuva, Hakas, Altay, Çuvaş Türkçeleri resmî yazı dili statüsündedir. Bunlardan Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan’daki resmî yazı dilleri aynı zamanda ülkelerinin “eğitim dili”dir.

Tarihte Orta Asya’da önemli etkinlikleri olan Kırgızlar bugün Kırgızistan Cumhuriyetinde yaşamaktadır. Buranın dışında Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Çin, Rusya, Türkiye’de de Kırgızların yerleşim alanları bulunmaktadır.

Türk lehçeleri arasında Kırgız Türkçesi köken olarak Sibiryalı olsa da daha sonra Kıpçakçalaşmıştır. Bu yönüyle hem Kazak, Karakalpak, Nogay, Karaçay, Balkar, Kumuk, Tatar, Başkurt gibi Kıpçak lehçeleriyle hem de Altay, Hakas, Tuva gibi Sibirya lehçeleriyle kısa eğitimler sonucunda anlaşılabilir durumu gelirler.

Kıpçak grubundaki lehçeler ve yazı dilleri geçmişte olduğu gibi bugün de en çok İran, Pakistan ve Rusya ile ilişki içindedir. Hem tarihî bağların eskiliği hem de binlerce yıl içinde oluşan akrabalıklar bu ülke halkları ile Türk Cumhuriyetleri halklarını birbirine yaklaştırıyor. Bunu sonucunda da karşılıklı dil öğrenme ihtiyacı ortaya çıkıyor.

19-20 Ekim 2018 tarihinde Ankara’da yapılan “Dil Öğretimi ve Öğrenimi Çalıştayı”nda bilim adamları bu ihtiyaca cevap verebilmek için bilgi alış verişinde bulundular, yöntem ve çözüm önerileri sundular. O toplantı raporlarının bir kitap hâline dönüştürülmesi de amaca yönelik somut bir adımdır. Başından itibaren bu süreci yöneten EİT Eğitim Enstitüsü Başkanı sayın Prof. Dr. M. Akif KİREÇÇİ Bey ve akademik tecrübelerini paylaşan bilim adamları her türlü övgüyü hak ediyor.

Prof. Dr. Gürer GÜLSEVİN
Türk Dil Kurumu Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	5
ÖNSÖZ	7
I. GİRİŞ	11
II. KIRGIZCANIN BİR AKRABA DİL OLARAK ÖĞRETİMİ.....	13
II. KIRGIZCA ÖĞRETİMİNDE MÜFREDAT	16
III. DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI	17
IV. MATERYAL EKSİKLİKLERİ VE GELİŞTİRİLMESİ	18
V. DİL EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNDE YÖNTEMLER	20
VI. DİL ÖĞRETİMİNDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ.....	22
VII. ÖNERİLER	24

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP
DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

GİRİŞ

Bu rapor, EİT Eğitim Enstitüsü'nün (EİTEE) Türk Dil Kurumu (TDK) iş birliğinde 19-20 Ekim 2018 tarihlerinde Ankara'da düzenlemiş olduğu Dil Öğretimi ve Öğrenimi Çalıştayı'nın sonuçlarını paylaşmak için hazırlanmıştır. Çalıştay, EİT Üyesi Devletlerin (Afganistan, Azerbaycan, İran, Kazakistan, Kırgız Cumhuriyeti, Pakistan, Tacikistan, Türkiye, Türkmenistan ve Özbekistan) dillerini öğretme ve öğrenme konusundaki tematik tartışmaya katkıda bulunmak için çok çeşitli paydaşları bir araya getirmeyi amaçlamıştır. Çalıştay'ın hedefleri;

- Dil Öğretimi ve Öğrenimi alanındaki gelişmeleri, güncel zorlukları ve konuları tartışmak,
- En iyi uygulamalar ve yöntemler hakkında farkındalığı artırmak,
- Katılımcılar arasında diyalog başlatmak

olarak özetlenebilir.

Çalıştaya akademisyenler, dilbilimciler, uygulayıcılar (dil öğretmenleri / öğrencileri) ve Dil Öğretimi ve Öğrenimi konusunda deneyimi olan veya bu konuya ilgi duyan dil uzmanlarından oluşan seksenin üzerinde katılımcı davet edilmiştir. Katılımcılar oturumlara yazılı ve sözlü olarak aktif katkıda bulunmuş ve dil öğretim materyallerini gündem kapsamında paylaşmışlardır. Tartışılan temalar, aşağıdakileri içermekle birlikte bunlarla sınırlı değildir:

- Türkiye Türkçesi, Urdu dili, Farsça, Azerbaycan Türkçesi, Kazakça, Kırgızca, Türkmen Türkçesi ve Özbek Türkçesi dillerinin öğretimindeki zorluklar,
- Dil öğretimi ve öğreniminde yeni anlayışlar,
- Öğretmenlerin öğrenimi,
- Dil öğreniminde kaliteyi sağlamak,
- Dil öğrenmede yaratıcılık ve eleştirel düşünme,
- Dil öğretimi ve öğrenmesinde etkili yöntemler,
- Dijital çağda dil öğretimi ve öğrenimi,
- Dil öğretimine ilerici yaklaşımlar,

Çalıştay'da Kırgız dili öğretimi ve öğrenimine dair derinlemesine tartışmalar ve değerlendirmelerde Kırgızcanın bir akraba dil olarak öğretimi ve öğreniminde yaşanan zorluklar, Kırgızca öğretimi müfredatı, dil eğitimi ve öğretiminde kültür aktarımının yeri ve önemi, materyal eksiklikleri ve geliştirilmesine dair öneriler, dil öğreniminde kullanılması beklenen yöntemler ve iyi uygulama örnekleri konuları tartışılmış ve bir dizi öneride bulunulmuştur.

KIRGIZCANIN BİR AKRABA DİL OLARAK ÖĞRETİMİ

Çalıştay'da Kırgız dili öğretimi ve öğrenimine dair derinlemesine tartışmalar ve değerlendirmeler yapan akademisyenler öncelikle yöntem bilimi üzerinde durmuşlardır. Yöntemle ilgili en dikkat edilecek noktalardan biri, kardeş dil gruplarının yakın veya uzaklığına göre dil öğretim yöntemlerinin farklı olması gerekliliğidir. Bir akraba dil olarak Kırgız dili öğretiminde şimdiye kadar genel bir yaklaşım üzerine çalışılmamış, akademisyenler bir araya gelerek bir yöntem oluşturamamışlardır. Her uygulayıcı kendi bilgisi dâhilinde uygulama yapmaktadır. Dil öğretiminde metotların belirlenmesi, yararlanılacak kaynakların seçilmesi, dil dersine ayrılan zamanın planlanması ve müfredatın içeriğinin buna uygun olarak düzenlenmesi zorunludur.

Kardeş dil gruplarının yakın veya uzaklığına göre dil öğretim yöntemlerinin farklı olması gereklidir.

Dil öğretiminde karşılaşılan en büyük eksiklik, uygulama alanıdır. Kırgız dili öğretiminde öğrenciye teorik bilgiler verilmekte, dil bilgisi kuralları ayrıntısıyla anlatılmaktadır, ancak uygulama alanı bütün çabalara rağmen yine de başarılı olamamaktadır. Bu, Türkiye'de dil öğretiminin en büyük sorunlarından biridir.

Metot konusunda; ana dili bambaşka bir yabancı dil olan kişilere farklı, ana dili Türk dillerinden biri olanlara farklı öğretim metotları uygulanmalıdır. Örneğin; Türkçeyi ana dili bir yabancı dil olan kişiye öğretirken kullanılan yöntem, bir Kırgız Türkü olan öğrenciye uygulandığında yabancı dilli olan iyi öğrenebilirken Kırgız Türkü öğrenmekte zorlanmaktadır. Ana dili akraba dillerden biri olan öğrencilerin bu dillerden birini öğrenirken kendi ana dilinden olumsuz aktarmalar yapma ihtimali yüksektir. Bu olumsuz aktarma neticesinde öğrenci, kelimeleri kendi lehçesindeki gibi telaffuz etmekte, iki dilde de olan sözcüklerin aynı anlamda olduğunu varsaymaktadır. Bu da akraba dil öğretimini başarısız kılmaktadır. Öğreticiler, modern lehçelerin yapısını da iyi bilmelidir.

Bu sorunların önüne geçmek için öğrenciye ortak ama ayrıcalıkları/farklılıkları da olan bir Türk dilini öğrenmekte olduğu algısı kazandırılmalıdır. Bu diller öğretilirken lehçeler arasındaki benzerlik ve farklılıkların özellikle üzerinde durulması gerekmektedir. İlk başta ortak kelime, terimler verildiği zaman; örneğin organ adları, renkler, sayılar, şahıs zamirleri öğrencide bir heves, öğrenmeyi başarabileceğine dair güven yaratacaktır. Böylece öğrenci tamamen yabancı bir dil öğreneceği korkusunu da aşmış olacaktır. Öte yandan, dilin farklılıkları da bu ortaklık üzerine yüklenerek belli dozlarla sindirilmeye başlanmalıdır. Örneğin, Kırgızca hâlen Kiril alfabesini kullanan ve henüz Latin harflerine geçmemiş bir dildir. Alfabe konusu ilk işlenirken ortak kelimelerden oluşan alıştırmaların verilmesi; öğrencinin kendisinin, aile bireylerinin, arkadaşlarının isimleri, kimlikleri gibi merak uyandırıcı, heveslendirici kelimelerin seçilmesi gereklidir. Kısa Türkçe metinlerin Kiril alfabesine aktarılması da bu konuda işe yarayan yöntemlerden biridir.

Öğretimin başlarında Kırgızca ile Türkçe arasındaki ses farklılıkları hakkında en ince ayrıntılara kadar genel bilgi verilmelidir.

Kırgızcanın ses kadrosu kadar ses kuralları da Türkçeden çok farklıdır. Öğretimin başlarında Kırgızca ile Türkçe arasındaki ses farklılıkları hakkında en ince ayrıntılara kadar genel bilgi verilmelidir. Türkçenin sekiz ünlüsü karşısında Kırgızcanın uzun ünlülerini de kapsayan on dört ünlüsü, Rusça birleşik seslerin ifadesi olan (ya-я, yo-ё, ye-у, yu-ю) harfleri, Rusçanın birleşik ünsüzleri (ts-ц, çş-щ) gibi toplamda yedi farklı harfin özellikleri de detaylarıyla anlatılmalıdır. Kırgızca ile Türkçe arasındaki ortak kelimelerde görülen tipik ses değişikliklerini (b/m; c/y; g/k, a/e) içeren kelimelerle ilgili sözlük çalışmalarını

yaptırmak da bu esnada faydalı olacaktır. Kırgızca ile Türkiye Türkçesi arasındaki farklılıklar; bir Oğuz ya da Karluk dil gruplarına nazaran daha fazla olduğundan yöntemde benzerlikten farklılıklara doğru gidilmesi mantıklıdır. Aynı yaklaşım, Türk öğrenciye Azerbaycan ya da Türkmen Türkçesi öğretimi için uygulanamaz, onların arasında ben-

zerlik daha fazladır. Bu yüzden farklılıkların daha çabuk öğretilmesi daha mantıklıdır.

Söz varlığı, gramer, okuma metinlerinden oluşan uygulamalarda uyumluluk ve süreklilik prensiplerinin göz önünde bulundurulması ve konuların birbirini tamamlaması önemlidir. Sadece teorik bilgiler verilir, uygulama yapılmazsa eğitim eksik kalır. Bu nedenle bir kural öğretilirken onu destekleyen söz varlığını ve grameri bir arada tutan alıştırmalara mutlaka yer verilmelidir. Dil öğretiminde öğrenci, hedef gramerin esasına, canlı dil pratiğine daha çok odaklanmalı; dilin tarihine, teorik tartışmalara fazla girilmemelidir. Teorik ve tarihî bilgiler hedef dil ile öğrencinin dilinin, bugünkü durumu ve Eski Türkçeden ayrışma sebeplerini gösteren kısa bilgiler ile sınırlandırılmalıdır.

Türk öğrenciye Kırgızca öğretirken en zorlayıcı kısım, fiil konusudur. Çünkü Kırgızcanın fiil kipleri, fiil yapısı Türkiye Türkçesinden hayli farklıdır. Öncelikle ortak temel kelimeler; isimler, fiiller ve zamirler öne çıkarılmalıdır.

Eğer bir kelime karşılıklı olarak diğer lehçede yoksa o kelime kullanılmalı, onun yerine ayrı bir kelime türetilmemelidir.

Kelime birikimini geliştirmek için hedef dilin ülke tanıtımı, farklı tematik konular üzerine yapılmış diyalogların verilmesi yararlı olacaktır. Karşılıklı metin çevirilerinin yapılması da farkları ortaya çıkarma açısından önemlidir. Arapça, Farsça alıntı kelimeler Kırgızcaya zenginlik katmış, dilin ahengini bozmamıştır. Bu kelimeler, Kırgızcanın yapısına o kadar güzel uydurulmuş ki onların alıntı olduğunu kimse anlamamaktadır. Türkçe bu tür alıntıların orijinal şeklini nispeten koruduğu için bu katman da dillerimizdeki ortaklığı değil, farklılığı yaratmaktadır. Rusça kelimelerde ise böyle bir katkı sağlanamamıştır. Rusça vasıtasıyla diğer dillerden giren kelimeler edebî metne uyumlu değildir. Bu nedenle gramerde ortak söz varlığı olarak Arapça ve Farsçadan gelmiş kelimelere de yer verilmelidir.

Kırgızca öğretirken ortak temel kelimeler, isimler, fiiller ve zamirler öne çıkarılmalıdır.

Alfabe farklı olduğundan ona bağlı olarak geliştirilen imla kurallarında da oldukça farklılıklar mevcuttur. Kırgızcanın ve diğer Türk dillerinin imlasının temeli Rus imlasına dayalıdır. Millet isimleri, onlardan türeyen isimler, din, akım, dil adları özel isim olarak sayılmaz ve büyük harflerle yazılmaz (kırgız, musulman, türkçö, türkolojiya, marksizm vs.) Noktalama işaretlerinin kullanımında da farklılıklar vardır. İmla ve noktalamada standartlaştırılmaya gidilmelidir. Toponimlerimiz çok farklı olduğundan haritaların bile değişmesi gerekir. Farklı terminoloji kafa karıştırmaktadır. Terminolojide tek anlamlılık esastır.

KIRGIZCA ÖĞRETİMİNDE MÜFREDAT

*Dil öğreniminde,
akademik eğitim
için en az bir ya da
iki dönem hazır-
lık sınıfı olmalıdır.*

Dil öğreniminde, akademik eğitim için en az bir ya da iki dönem hazırlık sınıfı olmalıdır. Hazırlık sınıfı, nitelikli öğrenmeye olumlu yansıtacaktır. Sonraki yıllarda daha gelişmiş bir öğrenme metoduna geçilebilmesi için hazırlık sınıfı mutlaka uygulanmalıdır. Kırgız dili, ana bilim dallarına ayrılmaktadır. Birinci sınıfta gramer, sonra metin aktarma, daha sonra konuşma verilmektedir. Bölümün amacı Kuzey-Batı alanında uzmanlaşmaktır.

Dil dersinin yanı sıra eğitim sırasında okuma, sözlü ve yazılı anlatım dersi, halk edebiyatı, çağdaş Kırgız edebiyatı gibi öğrencinin konuşma becerisini daha da geliştirecek başka dersler de yer almalıdır. Bu da öğrencinin ufkunu geliştirmekte ve Kırgızistan ile bağını artırmaktadır.

Dil dersleri işlenirken müfredat yetiştirme kaygısı da ortaya çıkmaktadır. Müfredat yetiştirilse bile bazen öğrencilerin hiçbir şey öğrenmedikleri görülmektedir. Bu nedenle müfredat, daha az konu içerecek ve öğrencilerin öğrendiklerini pratik yapacak, uygulayacak zamanı olacak

şekilde sadeleştirilmelidir. Böylece öğrenme kalıcı hâle getirilmiş olacaktır. Kısıtlı zamanda çok bilgidense çok uygulama yapmak dili öğretmekte daha çok başarı getirecektir.

Öğrenci, o dile ne kadar maruz kalırsa dili o kadar iyi öğrenecektir. Bazı üniversitelerde Kırgızcanın yalnızca bir dönem öğretilmesi; ders saatinin, özellikle konuşmaya ayrılan sürenin az olması dilin kapsamlı öğretimine engel olmaktadır.

Öğrenci, o dile ne kadar maruz kalırsa dili o kadar iyi öğrenecektir.

Dil öğretiminde karma yöntem kullanılmalıdır. Öğretmen, sınıfın seviyesi ve öğrencinin eksikliklerine göre dersi şekillendirmelidir. Müfredat, öğrencinin az konu göreceği, daha çok tekrar ve pratik yapacağı şekilde düzenlenmelidir.

DİL ÖĞRETİMİ VE ÖĞRENİMİNDE KÜLTÜR AKTARIMI

Cengiz Aytmatov'un bütün eserleri çevrildiği için edebiyat derslerinde öğrenci, genel konular dışında, o eserlerden birini seçerek sunum yapabilmelidir. Bu da derslerin etkili ve güzel geçmesine katkı sağlayacaktır. Uygulamalı dersler öğrencinin ilgisini daha çok çekmektedir. Genel Türk tarihi ve lehçelerin tarihi gibi dersler de öğrencilerde yeni ufuklar açacaktır. Öğrenciler birinci sınıfa başladıklarında dilini öğrenecekleri ülke, o ülkenin halkı hakkında bilgiler edinirlerse o dile karşı daha çok ilgi duyacaklardır. Örneğin 4. Sınıftaki bir öğrenci, Kırgızistan Cumhuriyeti dersinde, ülkenin siyasi yapısı, tarihi, ekonomisi, kültürü, coğrafyası, edebiyatı, dili, gelenekleri ve yemeklerine varıncaya kadar pek çok bilgiyi öğrenmektedir. Bu ders; görsel, işitsel efektler eşliğinde verilmektedir. Bu yaklaşımın dil ve edebiyat derslerine çok destekleyici etkisi olmaktadır.

Kırgızca öğretilen bölümlerde, 1. sınıfta Kırgızistan Cumhuriyeti dersi konulması uygun olacaktır.

Kırgızca öğretilen bölümlerde, 1. sınıfta Kırgızistan Cumhuriyeti dersi konulması uygun olacaktır. Böylece öğrenci, dilini öğrendiği ülke hakkında genel bilgi edinebilecektir. O ülkenin dilini ve edebiyatını bu temel üstüne oturtması daha kolay olacaktır.

Hedef, dili ve kültürü öğrenmek ve bir Kırgız gibi Kırgızca konuşmak ise dili öğrenmenin yolunun da kültürden geçtiği kabul edilmelidir.

MATERYAL EKSİKLİKLERİ VE GELİŞTİRİLMESİ

Derste kullanılmak üzere yardımcı kaynakların yanı sıra Kırgız Türkçesinin öğretimi için temel bir el kitabı hazırlanmalıdır. Mevcut kitapların hepsi birbirinin tekrarı gibidir. Bu kitap pratik ve kullanışlı olmalıdır. Söz varlığını geliştirmek için deyimlerin ve kalıp sözlerin de içinde olduğu bir eser hazırlanmalıdır. Birleşik fiillerin öğretimine özel önem verilmeli ve kitaplar ona göre hazırlanmalıdır. Türkiye Türkçesinde bazı fiil kalıplarının karşılığı olmadığı için öğreniminde sıkıntı yaşanmaktadır. Yine ikincil fiil kullanımında mutlak benzerlik, eş anlamlılık olmadığından öğrenmede zorluklar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, -gan eki farklı fonksiyonlarda kullanılabilir:

1. Belirsiz geçmiş zaman eki: Al bargan. 'O gitmişti.'
2. Sıfat-fiil olarak -gan, Türkçede üç farklı ekle karşılır: -An, -dIk, -mİş. Bargan kişiler. 'Giden kişiler.' Biz bargan şaar. 'Bizim gittiğimiz şehir.' Ötkön okuya. 'Geçmiş olay'. Ayrıca -di'li geçmiş zamanın olumsuz şeklinde de kullanılır. Al bargan cok. 'O gitmedi.'

Türkiye Türkçesinde kullanılan dört ek, Kırgızcada bir eki karşılamaktadır. Bu nedenle bunların tek tek gösterilmesi gerekmektedir. Mevcut kitaplara bakıldığında sadece birini gösterdiği, diğerlerinin yer almadığı görülmektedir. Buna yönelik alıştırmaların sınıf içi aktivelere artırılması gerekmektedir.

Öğrenmenin kalitesini arttırmak için birtakım önlemler alınmalıdır. Kırgız dili öğreticilerinin bir araya gelmesini sağlayan mekanizmalar oluşturulmalı, sorunlar ve çözümleri tartışılmalı, böylece yeni yöntemler geliştirilmelidir. Kitaplar da bu yöntemlere göre hazırlanmalıdır.

Akademisyenlerin bir araya gelerek hazırladığı kaynak kitaplarda da hedef ve seviye belirlenmelidir.

Hem sözlük hem okul kitapları için ayrı çalıştaylar yapılmalıdır.

Belli seviyelere göre okuma kitapları oluşturulmalıdır. Öğrencinin öğrendiği dili hayatın her alanında kullanabilmesi için okuma kitaplarının içeriğine ve çeşitli tematik konularda öğrencinin günlük dil kullanım ihtiyaçlarına cevap verebilmesine dikkat edilmelidir. Söz varlığını geliştirecek biçimde arkasında küçük bir sözlüğünün verildiği edebî kitaplar yazılmalıdır. Bu kitaplar hazırlanırken gençlerle aynı dili konuşmak, onları kazanmak ve onların sıkılmaması için teknolojiye de faydalanmak gerekir. Kitaplarda her iki edebiyatın nitelikli örnekleri, seviye seviye ve kolaydan zora doğru düzenlenmelidir.

Konuşma dili de edebî dildir. Bu nedenle öğrencilere kitap okumaları tavsiye edilmelidir. Ancak herkesin kültür seviyesinin aynı olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin Aytmatov da seviyelere göre uyarlanmalıdır. Nasıl gramerler seviyeye göreyse okuma kitapları da seviyelere göre hazırlanmalıdır. Son zamanlarda şimdiye kadar nazımla aktarılan Manas Destanı'nın nesre uyarlanmış kitapları yazılmaktadır.

Hem sözlük hem okul kitapları için ayrı çalıştaylar yapılmalıdır.

DİL EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNDE YÖNTEMLER

Dil öğretiminde öğrenme ortamını daha verimli kılacak yöntemler üretilmelidir. İletişimsel yöntem, günümüzde dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. İletişimsel yöntemde genel ve hepsi için artık “öğrenici” terimi kullanılmaktadır. İletişimsel yöntemin içinde elektronik cihazların kullanımı da mevcuttur. Bu yöntemde önceden kullanılan dil laboratuvarları bugün işlevselliğini yitirmiş ve artık kullanılmamaktadır. Dilin tabii ortamında kullanılması ön plandadır. Sınıf ortamını tabii ortama çevirmek, görsellerle ve videolarla o ortamı oluşturmak gereklidir. Hatta dinleme metinlerinin olduğu CD’leri cihaz aracılığıyla kullanmak yerine, metinleri insan sesinden duymaları için öğretmen tarafından okunması desteklenmelidir. Okunan metinlerin canlandırılması da öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

Gramer, atasözleri ve metin aktarmayı da içeren her bir ders, birbirini tamamlamalıdır.

Çeviri yöntemi de kullanılması gereken yöntemlerden biridir. Çeviri de hem cümlenin nasıl kurulduğunu görmek hem de kelime öğrenmek mümkündür. Metin aktarma dersi dil öğretiminde en çok fayda sağlayan alanlardan biridir. Dersin amacı merkeze dil bilgisi ya da çeviriyi oturtup oturtmamaktır. Gramer, atasözleri ve metin aktarmayı da içeren her bir ders, birbirini tamamlamalıdır. Her derste bir metin verilmelidir.

Ayrıca kahramanların kadın ya da erkek olmasına göre metinlerin seslendirilmiş CD’leri kitabın sonuna konulabilir. Öğrenci o zaman doğal konuşmayı dinleme imkânı bulabilecektir. Kitabın görseller dışında işitsel de olması önemlidir. Metin çevrilmeden verilir, kitabın arkasına bir sözlük eklenirse öğrenci bilmediği kelimeleri cümleden kendisi bulup çıkartacağı için öğrenme daha kalıcı olacaktır.

Ezber yöntemi dil öğretimindeki metotlardan biridir. Metinleri şiir gibi ezberletmek öğrenmeyi hızlandıran yöntemlerden biridir. Ezber yapılması gereken yerde yaptırmamak, ezber yapılmaması gereken yer-

de yaptırmak bu yöntemden etkin şekilde faydalanmayı engellemektedir. Şiir şuurdur. Bir şeyi şuura yerleştirmek için ezberletmek lazımdır. Şiir ezberletmek çok güzel bir yöntemdir. Kırgız kültürünü dille beraber öğrenmek, oyunlarla dili öğretmek; görsel medya, radyo, televizyon aracılığıyla günlük haber dinlemek, şarkı ezberlemek diğer yöntemlerdir. Öğreticinin bunu nerede ve ne şekilde uygulayacağını bilmemesi dil öğretiminde başarıyı düşürmektedir.

Dil dersinin hedef kitleyi iyi analiz edilmelidir. Türkiye'deki Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümlerine gelen hedef kitle, akademik eğitim almaya gelen yetişkinlerdir. Hedef kitlenin, öğrendiği dilin fonetik yapısı hakkında temel bilgisi olmalıdır. Dil, hedef kitleye küçük yaşta çocuklara öğretildiği gibi öğretilmemelidir. Dil, çocuklara sezdirme yoluyla öğretilirken yetişkinlere tümdengelim yöntemiyle metin üzerinden hareket edilerek öğretilmelidir. Metinden hareket edilirse öğrenme kalıcı olur. Lisans düzeyinde dört temel beceri vurgulanmalı, metinler basitten zora doğru olacak şekilde seçilmelidir.

Öğrencilerin okuma metinlerini algılayabilmeleri için dil öğretimine alfabeyle başlanmalıdır. Alışkın olunmayan bir alfabeyle karşı karşıya kalmak hedef kitleyi başta tedirgin etse de öğrenciler, farklı bir şey öğrenmenin heyecanı ile alfabeyle hızla öğrenmektedirler. Dil bilgisi çeviri yöntemi uygulanırken metindeki fonetik ve morfolojik farklılıklar vurgulanmalıdır. Zaman zaman damak n'sinde sıkıntı yaşanabilmekte, öğrenciler bunun dışında diğer sesleri doğru olarak çıkarmaktadırlar. Öğrencilerin bazı sesleri Türkçedeki gibi algılamasından kaynaklı hatalar olabilmektedir. Kırgız alfabesinde birçok çelişkili durum mevcuttur. Aynı harfle temsil edilen farklı sesler olduğu gibi farklı harflerle belirtilen aynı sesler de mevcuttur. İnceltme, kesme işaretleri de sorun yaratabilmektedir.

Metinleri şiir gibi ezberletmek öğrenmeyi hızlandıran yöntemlerden biridir.

Dil bilgisi çeviri yöntemi uygulanırken metindeki fonetik ve morfolojik farklılıklar vurgulanmalıdır.

Dil öğretiminde kulaktan dinleyerek öğrenme etkili bir yöntemdir. Bu nedenle öğretmenler, ilk günden itibaren sadece Kırgızca konuşmalıdır. Dile maruz kalma oranı, dili öğrenmeyle doğru orantılıdır. Ne kadar uzun zaman diliminde eğitim alınırsa öğrenme o kadar kalıcı olacaktır. Telaffuzda ünlülerin farklılıklarından kaynaklanan sıkıntılar yaşanmaktadır. Aksan özelliği daha detaylı verilmelidir. Yalancı eş değerlilikler karıştırıldığından onun da ayrıntılı verilmesi gerekmektedir.

DİL ÖĞRETİMİNDE İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Dili öğretirken dille birlikte kültürü öğrenmek, kültürle adabımuâşeretini öğretmek gerekir. Dilin kendi ortamında bulunulursa öğrenme daha etkin ve kalıcı olmaktadır. Kırgız öğrencileri Türkiyeli öğrencilerle bir arada olacak şekilde yerleştirmek, dil öğretimini olumlu etkileyecektir. Bunun için çok iyi bir yerleştirme planı yapılmalıdır.

Bir devletin resmî dili olarak Kırgızca'nın statüsüne saygı duyulması, bu hassasiyete özen gösterilmesi gerekmektedir.

Dil öğretiminde insanlara pozitif yaklaşım önemlidir. Kırgız Türkçesi akademik ve bilimsel açıdan bakıldığında Türkçenin bir lehçesi olmakla beraber Anayasa'da resmî dil adı olarak "Kırgızca" kullanılmaktadır. Bir devletin resmî dili olarak Kırgızca'nın statüsüne saygı duyulması, bu hassasiyete özen gösterilmesi gerekmektedir.

Dil öğretiminde süreklilik de önemlidir. Öğrenciler anlayacağı kadar öğrenince onun üzerine çıkmaya çalışmamaktadır. Edebî dili geliştirecek kültür programları yapılmalıdır. TRT Avaz'da, kültür programlarına ağırlık verilmelidir.

Sınıf içinde metnin canlandırılması, diyaloglar üzerinden öğrencilere aktiviteler ve alıştırmalar yaptırılması, öğrencilerin derse ilgisini arttırmakta ve pratiğini geliştirmektedir. Benzer şekilde sınıf içi şiir dinletileri, şarkı ve dans etkinlikleri, özel günlerin kutlanması gibi aktiviteler öğrencileri motive ederek derse isteklerini arttırmaktadır.

Uşak Üniversitesinde, yıl sonunda düzenlenen etkinliklerle tüm lehçeler için özel günler yapılmaktadır. Bu etkinliklerde tüm program Kırgızca hazırlanmakta, bu da öğrencinin ilgisini çekip motive etmektedir. Bir seferinde öğrenciler, Manas Destanı'nı ezberleyerek, sahnede yerel kıyafetlerle sunmuşlardı. Yıl sonu etkinlikleri, alan seçme aşamasında olan öğrenciler için de bir yol gösterici olabilmektedir.

Uşak Üniversitesinde okuma, sözlü ve yazılı anlatım dersi, halk edebiyatı ve Kırgızistan edebiyatı gibi konuşmayı geliştirecek çok sayıda ders vardır. Bu da öğrencinin ufkunu geliştirmekte, Kırgızistan'la bağını arttırmaktadır. Edebiyat derslerinde öğrenciler Cengiz Aytmatov'un eserlerinden birini seçip sunum yapmaktadır.

Bol bol yazma etkinliği yaptırılmalıdır çünkü yazma becerisi diğerlerine göre daha geç gelişmektedir. Öğretmenlerin yazdırmaktan kaçınmalarını gerekmektedir. Alfabedeki “ünlem kuralları” da yazı için önemlidir. Kimi özel isimler küçük harfle yazılmakta, noktalama işaretleri farklı kullanılmaktadır. Bunların detaylıca öğrenilebilmesi için yazmaya önem verilmesi gerekmektedir.

Manas Üniversitesi ve Ahmet Yesevi Üniversitesinin materyalleri Türkiye’de dil eğitiminde uygun olarak kullanılmaktadır.

Türkiye'nin Sesi radyosunda “Türkçe öğreniyorum” adlı bir program vardır. Bu programa benzer bir program Kırgızca için de yapılabilir.

Bol bol yazma etkinliği yaptırılmalıdır çünkü yazma becerisi diğerlerine göre daha geç gelişmektedir.

ÖNERİLER

- Dil öğretimi ve öğreniminde birinci sorun yaklaşım sorunudur. Önce dostluk ve sevgiye dayalı, gönüllere girebilecek bir yaklaşım olmalıdır. Kullanılan jargonlar, sözcükler, eşitlik ilkesiyle uyumlu, saygı içeren şekilde olmalıdır. Bu olmadığı takdirde ne dil öğrenebilir ne de öğretebiliriz.
- Kiril alfabesi devam ettiği sürece Kırgızistan'da alfabe öğretilmeye devam edilecektir. Bu masadan çıkan sonuca göre alfabe öğreniminde sıkıntı yoktur. Öğrenciler yeni bir alfabe öğrenme duygusuyla dile daha sıkı sarılmaktadır.
- Türk dünyasında dil öğretimi, bir yabancıya öğretir gibi olmamalıdır. Kardeşlerimiz için farklı bir metodoloji geliştirilmelidir. Yine bu lehçeler arasındaki yakınlık ilişkisine göre de bir metot belirlenmelidir. Kendi dilinin öğrenmek istediği dile yakın olması ile ilgili yaklaşım dil öğretimine zarar vermektedir.

Dil, teorik olarak değil, uygulamalı ve kültür aktarımı ile beraber öğretilmelidir.

- Dil, teorik olarak değil, uygulamalı ve kültür aktarımı ile beraber öğretilmelidir. Sadece dil bilgisine odaklanmak yerine ortak bir miras, temel benzerlik ve farklılıklar, tasviri filler uygulamalı olarak metinler eşliğinde öğretilmelidir.
- Dil öğretiminde mutlaka ezber yöntemi kullanılmalıdır. Edebiyattan, şiirden ezberler yaptırılmalıdır. Mevlana Programı'nda, öğrenci ve öğretmen değişimi sağlanmalıdır, çünkü dil sahada ve doğal ortamında öğrenilir.

- Kırgız Türkçesinde radyo ve televizyon programları arttırılmalıdır. TRT Avaz'da, dil ve kültüre yönelik programlar yapılmalıdır. Dil öğretiminde teknoloji mutlaka kullanılmalıdır.

- Kırgızca öğretimine yönelik kitap, video gibi yardımcı materyaller hazırlanarak yayımlanabilir. Bunun için bir çalıştay yapılarak kitap bölümleri ve seviyeleri belirlenebilir ve buna uygun olarak daha sonra görsel materyaller üretilebilir.
- Yöntem seçilirken sınıftaki öğrencinin dili akademik anlamda mı bir mesleğe yönelik olarak mı öğrendiğinin ayrımı yapılmalıdır. Sınıftaki öğrencilerin amaçları, çalışma hırsları farklı olabilir. Akademik anlamda dil öğrenen birinin dört beceriyi de eşit öğrenmesi ve bu becerilere hâkim olması gerekirken sadece mesleğe yönelik öğrenen birinin konuşması ve söyleneni anlaması yeterli olacaktır.
- Hedef kitlenin yaşı, cinsiyeti, dil edinme hızı, ana diline hâkimiyeti de önemlidir. Öğretmen, hedef kitlenin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurmalı, mümkün olduğunca homojen bir sınıf oluşturulmasına gayret etmelidir. Böyle bir imkân yoksa öğretmen iki tarafın da ihtiyaçlarına göre eşit eğitim vermelidir.
- Eğitimde sarmal yöntem kullanılmalıdır. Hızlı hızlı anlatıp geçmek yerine, sonraki konudan önceki konuya dönülebilmeli, iki konu arasında bağlantı kurulacak şekilde tekrarlar yapılmalıdır. Yani önceki konuyu da hatırlatacak şekilde bir yöntem izlenmelidir. Yeniler, eskilerin arasına serpiştirilerek anlatılmalıdır.
- Yeni yaklaşımlar içerisinde teknolojik yenilikler, dijital ortam, yeni görsel materyaller yer almalıdır. İçerik üretmemiz gerekmektedir. Teorik bilgi mevcuttur, kitaplar hazırlanmaktadır, fakat teknolojik materyaller, donanımlı ekiplerle yapılmalıdır. Eksikler fark edilip yenilenme sağlanmalıdır.
- Bu çalışmaların entelektüel bir aktivite olarak kalmaması ve devamının gelmesi için Kırgız Millî Eğitiminden destek alınmalıdır. Dijital ortamın ve teknolojinin gelişmesiyle beraber dünyanın

---

Yeni yaklaşımlar içerisinde teknolojik yenilikler, dijital ortam, yeni görsel materyaller yer almalıdır.

çok küçüldüğü unutulmamalıdır. Bu noktada yalnızca yüz yüze değil, uzaktan (on-line) eğitim de verilebilir. Ancak uzaktan lehçe öğretime yönelik hiçbir materyal olmadığı dikkate alındığında bu eksikliğin giderilmesi gerekmektedir.

"Kırgızca Öğreniyorum" adlı bir kitap çıkarılarak kolaydan zora düzenlenen metinler oluşturulmalı, bu metinler videolarla desteklenmelidir.

- Kırgızca Öğreniyorum adlı bir kitap çıkarılarak kolaydan zora düzenlenen metinler oluşturulmalı, bu metinler videolarla desteklenmelidir. Konuşmaların bir kısmı alt yazıyla da verilebilir. TRT Avaz ve TDK iş birliğiyle yapılacak çalışmalar desteklenmelidir. TİKA ve TÜRKSOY bu projelere dâhil edilmelidir. Ayrıca dil öğretime dair ders kaynakları ve materyalleri dijital platforma taşınmalıdır. Bunun en kolay ve maliyetsiz yapılabileceği platformlardan birisi YouTube olacaktır. Gönüllü Kırgız öğrencilerle birlikte, diyaloglardan oluşan videoların hazırlanması dil gelişimine katkı sağlayacaktır. Akademisyenler

ve dil uzmanları tarafından hazırlanan metin ve içerikler, yazılan oyun ve günlük diyaloglar öğrenciler tarafından seslendirilirken alt yazıyla desteklenmelidir. TRT Avaz, bu çalışmalara katkıda bulunmalıdır.

- Kırgız şehirlerinin tanıtımı yapılabilir, böylece kültürü de anlatmak mümkün olacaktır. Tarihî mekânları şehirleri anlatan görsel ve işitsel materyaller oluşturulabilir.

Kırgızcada yardımcı ve tasvir fiilleri sözlüğüne ihtiyaç vardır.

- Türk öğrenciler, yardımcı fiilleri öğrenirken zorlanmaktadırlar. Bu nedenle bir yardımcı ve tasvir fiilleri sözlüğü çıkarılması öğrenciler açısından faydalı olacaktır.
- TRT Avaz'ın Orta Asya'ya yönelik programlarında eskiye göre gerileme olmuştur. Dizi ve film-

ler, bir kültürü öğrenmede ve dilin geliştirilmesinde önemli bir kaynaktır. Bundan ötürü Kırgız dizi ve filmleri Türkiye’de yayımlanmalıdır. Dublajı yapılmış Türk dizi ve filmleri de öğrencilere izletilmelidir. Dublajlı dizi ve filmler için yine TRT’den destek alınmalıdır.

- Sesli sözlükler de öğrencilerin telaffuzlarına yardımcı olabilecek kaynaklardır. Bu tür çalışmalar da yapılmalıdır.
- Öğretmen, dersi sarmal yöntemle sık sık tekrar yaparak, önceki konular ve yeni konular arasında bağlantı kurarak anlatmalıdır. Dersi anlatırken teknolojiden yararlanmalı ve teknolojiyi derste aktif olarak kullanmalıdır. Bu şekilde öğrencinin dikkatini derse daha kolay çekebilecektir.
- Dil öğretiminde dil laboratuvarları yerine teknolojik ekipmanlarla desteklenmiş görsel materyaller kullanılmalıdır. Benzer şekilde işitsel materyallerden de sıkça yararlanılmalıdır.
- Öğretmen, derste metinleri kendisi örnek okuma yöntemiyle okuyarak veya öğrencilere okutarak kulak aşinalığı kazandırmalıdır.
- Öğretimde çeviri yöntemi sıkça kullanılan ve faydalanılan yöntemlerden birisi olmalıdır. Öğrenciler günlük haberleri, film ve dizileri takip ederek öğrendikleri dili geliştirebileceklerdir. Edebî dili geliştirebilmek amacıyla sınıfta sosyal medyadan, radyo ve televizyonlardaki kültür programlarından yararlanılmalıdır.
- Bir dili öğretirken o dilin edebiyatıyla birlikte kültürünü ve tarihini de aktarmak gerekir; örneğin, o ülkenin önemli şehirlerini, tarihî mekânlarını tanıtan görseller hazırlamak faydalı olacaktır. Kırgız dilini öğretirken Kırgız kültürüyle beraber öğretmek daha etkili bir yöntemdir. Bu kapsamda Türk Cumhuriyetlerinin kültürünü ve tarihini anlatan programlar hazırlanmalıdır.

- Bu çalışmaların yanı sıra ortak ve farklı imla ve gramer terimleri üzerine dil çalışmaları yapılmalıdır.

Yaşayarak öğrenme programları dil öğretiminin başarısını yükseltir.

- Dil öğreniminin başarısını yükselten yaşayarak öğrenme programları etkin ve yaygın hâle getirilmelidir. Ahmet Yesevi Üniversitesindeki yaz okulu fırsatları Manas Üniversitesinde de uygulanmalıdır. Öğrenciler “Mevlana Programı” gibi değişim programlarından faydalanılmalıdır. Mevlana Programı’ndan hocalar da yararlanmalı, öğretmenler ve öğrencilerin Kırgızistan’a gidebilmesinin önü açılmalıdır. Mevlana Programı olmayan üniversiteler de bu programa dâhil edilmeli ve programın imkânları arttırılmalıdır.

- Dillerini geliştirmek amacıyla değişim programları ile yurt dışına giden öğrenciler, kalacakları yurtlarda kendi ülkelerinin vatandaşları yerine, dilini öğrenecekleri ülkenin öğrencileriyle birlikte kalmalıdır. Bunu sağlamak için Kredi Yurtlar Kurumu, programın amacına uygun yerleştirme yapmalıdır.

LANGUAGE TEACHING AND
LEARNING WORKSHOP

DİL ÖĞRETİMİ VE
ÖĞRENİMİ ÇALIŞTAYI

